

ดวงตารัตนาราชย์

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ เดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๔๗

โส กรโหติ ที่ปมคฺตโน
จิปปี วายม ปญฺจิติโต ภว
นิทฺธนฺคฺมโล อนฺจกโณ
น ปฺน ชาดิชฺรํ อุเปหิสิ
ท่านจงสร้างที่พึ่ง (บุญกุศล) ให้แก่ตน
จงรีบเร่งฝึกฝนตนให้เป็นบัณฑิต
เมื่อบริสุทธิ์ ปราศจากกิเลสแล้ว
ท่านก็จะไม่ต้องเกิดไม่ต้องแก่อีกต่อไป
Make refuge unto yourself.
Quickly strive and become wise.
Purified and freed from defilements,
To birth and death will you not come again.

Mr. Surapong Kongsat
Translator.

วารสารนารายณ์

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนมิถุนายน - มิถุนายน ๒๕๖๕

วารสารรายสามเดือนของมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

วัตถุประสงค์

เพื่อการพัฒนาการศึกษาและส่งเสริม
อ้างอิงพระพุทธศาสนา
ประชาสัมพันธ์กิจการนักเรียน นิสิต
เป็นกัลยาณมิตรระหว่างพระสงฆ์
และประชาชนทั่วไป

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา

สำนักงาน

อธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา
บ้านหัวถนน ถนนชาติพัฒนา
ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา
รหัสไปรษณีย์ ๓๐๐๐๐
โทร. (๐๕๔)๒๕๖๗๗๖, ๒๖๕๕๖๐
โทรสาร. (๐๕๔)๒๖๗๗๗๕

พิมพ์ที่: สมบูรณ์พรินต์ติ้ง

๑๑๙ ถ.วีรบุรุษ ๕.เมือง
จ.นครราชสีมา ๓๐๐๐๐
โทร. ๐-๕๓๒๕-๒๖๖๙, ๐-๕๓๒๙-๓๐๕๒
โทรสาร ๐-๕๓๒๕-๔๖๒๐

สารบัญ

- ๕ ประกาศสดุดีเกียรติคุณ
- ๖ รัฐวิद्याในมหาวิทยาลัยสงฆ์
- ๑๐ The Buddhist Education in Thailand
- ๑๔ เขตศักดิ์ในพระพุทธศาสนา
- ๑๙ มุมกฎหมาย
- ๒๕ สันสกฤต ปรีทรรณ
- ๕๑) สรภัญญ์ บทบาทของสื่อพื้นบ้านในสังคมอีสาน
- ๕๕) คณะกรรมการนิสิตมหาวิทยาลัยฯ
- ๕๗) กวีนิพนธ์
- ๕๘) กรรมกำหนด
- ๕๐) อารมณ์ของการเจริญสติด้วยวิธีเคลื่อนไหว
- ๕๖) เกาะติด สกว. วิจัยเพื่อท้องถิ่น
- ๕๕) สรุปข่าวสารและกิจกรรม

บทบรรณาธิการ

วารสารนารายณ์เล่มนี้เป็นปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นช่วงอากาศร้อนหลังขวามาเก็บเกี่ยวข้าวในทุ่งนาหมดแล้ว เหลือไว้แต่ฟางข้าวและตอซัง เพื่อเป็นอาหารสัตว์และเสื่อมสลายไปตามกาลเวลาซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ว่า อนิจจัง ไม่มีความเที่ยงแท้แน่นอน ดังนั้น มนุษย์ก็คงเช่นเดียวกันตอนนี้อลมหายใจ วันพรุ่งนี้อาจจะไม่มีลมหายใจ เพราะฉะนั้น มนุษย์ทุกชีวิตที่ยังมีลมหายใจอยู่ก็หมั่นทำแต่คุณงามความดีเอาไว้มาก ๆ หรือปฏิบัติตามหลักโอวาท ๓ ประการ คือ ทำความดี ละเว้นความชั่ว และทำจิตใจบริสุทธิ์

สำหรับการดำเนินการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมาเป็นช่วงระยะเวลาปิดภาคเรียนเหมือนกับสถาบันการศึกษาทั่วไป แต่อย่างไรก็ตาม ภารกิจส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยคือ การบริการวิชาการแก่สังคมชุมชน จึงมีโครงการหนึ่งมหาวิทยาลัยได้กระทำประจำทุกปีการศึกษานั้นคือ โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ก็ยังมีภาคประชาชนในแต่ละพื้นที่ให้การต้อนรับมวลนิสิตของมหาวิทยาลัยผู้ออกปฏิบัติหน้าที่ที่มหาวิทยาลัยได้อนุมัติ ให้เป็นหัวหน้าโครงการและคณะทีมงาน ดังนั้น คณะผู้บริหารมีความยินดีและภาคภูมิใจกับพระนิสิตที่ได้สนใจในภารกิจของมหาวิทยาลัย เพราะนอกจากจะศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ เป็นเวลา ๑๖ สัปดาห์ก็หนักพอประมาณอยู่แล้วและอีกอย่างหนึ่งก็คือว่า ทุกท่านได้ทำหน้าที่ศาสนทายาท คือ ผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้าของเราไปสู่เยาวชนประชาชน และเมื่อเยาวชน ประชาชนได้เรียนรู้ ปฏิบัติธรรมแล้ว แน่นนอน พระพุทธศาสนาก็จะอยู่คู่กับสังคมไทยอีกยาวนานแสนนาน

สุดท้าย คณะกรรมการจัดทำวารสารนารายณ์ขอเป็นกำลังใจให้กับคณะผู้บริหารคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ พระนิสิตทุกรูป ตลอดจนคณะสงฆ์เขตจังหวัดนครราชสีมาที่ได้เสนอโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเข้าร่วมกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมาในครั้งนี้ ขอให้ทุกท่านมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ธนสารสมบัติ และความเจริญในการทำงาน สืบไป.....สาธุอนุโมทามิ

ประกาศสดุดีเกียรติคุณ**
พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

ในการประชุมสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศว่า

พระราชวิทยาคม (คุณ ปริสุทฺโธ)
อายุ ๗๔ พรรษา ๕๘ วิทยฐานะ น.ธ. เอก
วัดบ้านไร่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

เป็นพระเถระผู้รัตตัญญู มีเมตตาบารมีเป็นปูเรจาริกในการสงเคราะห์ คณะสงฆ์และอนุเคราะห์ประชาชน ได้ประกอบศาสนกิจบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและพระศาสนาเป็นอเนกนานับการ ดังปรากฏว่า

พระราชวิทยาคม (คุณ ปริสุทฺโธ) ได้ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจ และกำลังทรัพย์ที่มีผู้บริจาคให้ไปในการสาธารณกุศลสงเคราะห์ทั้งหมดเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท กล่าวคือได้บริจาคทรัพย์เพื่อการก่อสร้างศาสนวัตถุและถาวรวัตถุมากมาย ทั้งในพระพุทธศาสนา สถานศึกษา สถานพยาบาล สถานสงเคราะห์ และสาธารณสถาน ทั้งนี้โดยไม่มุ่งหวังลาภ ยศ สรรเสริญและบูชาสักการะใด ๆ ทำเพื่อเป็นพุทธบูชาและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยแท้

ในด้านการศึกษานั้น พระราชวิทยาคม (คุณ ปริสุทฺโธ) ได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ไม่เฉพาะแต่การศึกษาของพระภิกษุสามเณรซึ่งท่านอุปถัมภ์บำรุงให้เล่าเรียนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเท่านั้น แต่ยังอุทิศทุนเงินเชื้อแก่เด็กและเยาวชนทั่วไปที่ตั้งใจเล่าเรียน มีความประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อการนี้จะเห็นได้ว่าท่านได้จัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ขึ้นมาหลายกองทุน เช่น กองทุน

** มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, หนังสือพิธีประกาศปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ ๑๖ พุทธศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ ๔๙ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๗, หน้า ๔๑-๔๓

การศึกษาหลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ กองทุนวัดบ้านไร่ (เพื่อการศึกษาพระภิกษุสามเณร) กองทุนเพื่อการศึกษาและกีฬาหลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ กองทุนอาหารกลางวันหลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ มูลนิธิหลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ มูลนิธิวิศิษฐ์พัฒนา มูลนิธิอาหารกลางวันหลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ ตลอดจนมูลนิธิปริสุทฺโธ สนับสนุนโรงพยาบาลด่านขุนทด อำเภอด่านขุนทด เป็นต้น กองทุนและมูลนิธิเหล่านี้มีเงินทุนรวมกันมากกว่า ๕๐๐ ล้านบาท

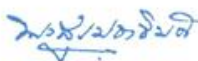
นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้บริจาคทุนสร้างอาคารวิชาเขตนครราชสีมา และอาคารหลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ (อาคารวิทยบริการ) เป็นจำนวนเงินมากกว่า ๑๐๐ ล้านบาท

เมื่อกล่าวโดยสรุป พระราชวิทยาคม (คุณ ปริสุทฺโธ) เป็นพระเถระผู้เสียสละ ได้อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและกิจการด้านการศึกษาและการกุศลสาธารณสงเคราะห์อย่างแท้จริง ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือน ในขณะที่ท่านเองเป็นผู้มีก้น้อย สันโดษ ไม่สังสม และยินดีรำเริงในธรรมเป็นนิจ

นับได้ว่า พระราชวิทยาคม (คุณ ปริสุทฺโธ) เป็นพระเถระที่ได้บำเพ็ญทานุทานุทิศประโยชน์แก่คณะสงฆ์ สังคม ประเทศชาติและพระพุทธศาสนาเป็นอนเนกนานัปการ ควรแก่การยกย่องประกาศเกียรติคุณ

สภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีมติให้ถวายปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เพื่อประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏไพศาล เป็นสิริฐานคติแก่มหาชนสืบไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รู้วิธีเรียน ในมหาวิทยาลัยสงฆ์

โดย...พระพรหมคำวีร์ ภูวิสฺสโร

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดงพันนครราชสีมา

บทนำ

การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระดับสูงที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพ หรือที่ตั้งใจไว้ว่าเรียนจบแล้วต้องไปประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพราะว่านี่คือการศึกษาในระดับสูงสุดของการศึกษาที่เยาวชนจะได้รับก่อนจะออกไปประกอบอาชีพในระดับสูง ด้วยเหตุนี้เองเขาจึงเรียกผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ว่า **บัณฑิต** ซึ่งหมายถึงผู้รอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ และเพื่อให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา สามารถประยุกต์เข้ากับศาสตร์สาขาต่าง ๆ มีความเป็นผู้ นำทางจิตใจและปัญญา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ผู้ฝืดคืด มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละเพื่อส่วนรวม สามารถสนองงานคณะสงฆ์ได้

ดังนั้น นิสิตใหม่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา จะต้องตระหนักในเป้าหมายปลายทางของการศึกษาของตนเองให้ชัดเจน ตั้งแต่เริ่มต้นในการศึกษาชั้นปีที่ ๑ เพื่อที่จะได้เร่งรัดกำกับ และพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวทางนี้

อย่างจริงจัง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ระบบการเรียนของมหาวิทยาลัยสงฆ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เป็นมหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทยเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา มีรูปแบบการบริหารและการเรียนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผู้บริหารและอาจารย์ประจำส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งนิสิตใหม่จะต้องปรับตัวและเข้าใจระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

๑. **มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา** จัดการเรียนการสอนเป็นระบบทวิภาค หมายความว่า ในหนึ่งปีการศึกษา ซึ่งจะเริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมของทุกปี และสิ้นสุดการเรียนการสอนในปลายเดือนมีนาคม ของปีถัดไป จะแบ่งช่วงการเรียน การสอน การสอบ ออกเป็น ๒ ช่วง แต่ละช่วงเรียกว่า ๑ ภาคการศึกษา ผลการเรียนการสอน การสอบ เป็นระบบทวิภาคนี้มีสาระสำคัญ ที่นิสิตใหม่จะต้องตระหนักและใส่ใจดังต่อไปนี้

๑.๑ การเปิดเทอมของมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาเขต
นครราชสีมา มี ๒ ภาคการศึกษา ภาคการศึกษาที่
๑ เปิดในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม ของทุกปี ซึ่ง
เป็นการปฐมนิเทศใหญ่ มีการนิมนต์ประธาน
สภาวิทยาเขต และผู้บริหารระดับสูงของมหา
วิทยาลัยมาร่วมพิธี ตลอดทั้งคณาจารย์ เจ้าหน้าที่
และนิสิตทุกระดับชั้น มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การ
ถวายเครื่องสักการะผู้บริหารระดับสูง การให้
โอวาท การแนะนำการศึกษา การพบอาจารย์ที่
ปรึกษา เป็นต้น ภาคการศึกษาที่ ๑ ก็จะสิ้นสุด
การเรียนการสอนในช่วงต้นเดือนกันยายน และ
ทำการสอบในช่วงกลางเดือนกันยายนนี้เอง หลัง
จากนั้นก็เปิดทำการเรียนการสอนในภาคเรียนที่
๒ ซึ่งเราเรียกว่า การเปิดมีขมิ้นนิเทศการศึกษา
ภาคเรียนที่ ๒ การเปิดเรียนภาคเรียนที่ ๒ นี้จะ
ไม่ทำยิ่งใหญ่เท่ากับภาคเรียนที่ ๑ เป็นเพียงให้
นิสิตรู้ว่า ภาคเรียนที่ ๒ เริ่มต้นขึ้นแล้ว และภาค
เรียนนี้ก็ทำการเรียนการสอนไปจนถึงเดือน
มีนาคม และจะทำการสอบวัดผลปลายภาคเรียน
ในช่วงปลายเดือนมีนาคม ของทุกปี และในส่วนของ
นิสิตชั้นปีที่ ๑ นั้น ทุกปีหลังจากการออกพรรษา
๑ วัน มหาวิทยาลัยกำหนดให้นิสิตชั้นปีที่ ๑ ทุก
รูปฝึกปฏิบัติภาควิชาสนาภิบาลมีฐาน ประจำปี เป็น
ระยะเวลา ๑๐ วัน ที่วัดคลองตะเคว์ อำเภอ
ปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

๑.๒ ในแต่ละภาคการศึกษาจะมีเวลา
เรียน ๑๖ สัปดาห์ หรือประมาณ ๔ ถึง ๕ เดือน
ไม่รวมการสอบปลายภาค หรือที่นิสิตนิยมเรียก
ว่าสอบเฟนอล (final examination) ซึ่งถือว่า
ระยะเวลาการเรียนนั้นสั้นนัก โดยเฉพาะ

มหาวิทยาลัยสงฆ์ มีกิจกรรมคณะสงฆ์ หรือ
กิจกรรมอื่น ๆ เข้ามาแทรกอยู่ตลอดเวลา เพราะ
ฉะนั้น เวลาเรียนจริง ๆ อาจจะไม่ครบตามจำนวน
๑๖ สัปดาห์ก็ได้

๑.๓ ในการเรียนแต่ละรายวิชาจะมี
การสอบหลัก ๆ อยู่ ๒ ครั้ง คือ การสอบกลาง
ภาคหรือที่เรียกว่าการสอบเก็บคะแนน อาจารย์
บางท่านก็ไม่จัดสอบ บางท่านก็จัดสอบ บาง
ท่านก็ให้จัดทำรายงาน ซึ่งคะแนนในสัดส่วนนี้
ทั้งการสอบเก็บคะแนน การจัดทำรายงาน หรือ
กิจกรรมอื่น จะมีคะแนน ๔๐ คะแนน และการ
สอบปลายภาค จะมีคะแนน ๖๐ คะแนน รวมเป็น
๑๐๐ คะแนน ข้อสอบส่วนใหญ่ จะเป็นข้อสอบ
แบบอัตนัย ๖ ข้อ หรือมากกว่านั้นแล้วให้นิสิต
เลือกทำ

๑.๔ การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย
จะต้องมีการศึกษาค้นคว้า แม้จะเรียนที่
มหาวิทยาลัยสงฆ์ก็หลีกเลี่ยงการค้นคว้าไม่ได้ นิสิต
จะต้องศึกษาค้นคว้า หรือทำงานประกอบการ
ศึกษาที่เรียกกันว่ากรบ้าน หรือการวัด ซึ่งใน
แต่ละรายวิชานั้น อย่างน้อยอาจารย์ที่บรรยาย
ประจำรายวิชา จะต้องมีการมอบหมายงานให้ อาจ
จะเป็นรายงานกลุ่มหรือรายงานเดี่ยว ซึ่งหากนับ
ทุกรายวิชาที่เรียนในแต่ละเทอมไม่น้อยกว่า ๗ ถึง
๘ วิชา นิสิตจะต้องรับผิดชอบศึกษาค้นคว้าเพิ่ม
เติมอีก การให้งานของแต่ละอาจารย์บางครั้งก็
จะมีระยะเวลาให้ส่งก่อนสอบวัดผลปลายภาคเรียน
นิสิตส่วนมากจะทำไม่ทัน เนื่องจากมีภาระหน้าที่
หลายอย่างที่รับผิดชอบ ทั้งการสดมภ์ ฉันทพล
งานต่าง ๆ ที่เข้ามาโดยมิได้นัดหมาย โดยเฉพาะ
เฉพาะอย่างยิ่งนิสิตที่เป็นพระสังฆาธิการ ที่มี

ภาระหน้าที่ในการรับผิดชอบมากมาย ทั้งงาน คณะสงฆ์ งานการศึกษาของตนเองบางครั้งมี ปัญหาจัดทำรายงานไม่ทัน นิสิตจะต้องวางแผน การศึกษาของตนเองให้ดี รู้จักบริหารระบบเวลา ให้สอดคล้องกับการศึกษาตนเอง ท่านก็จะสามารถ เรียนในแต่ละภาคการศึกษาอย่างมีความสุข

๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา จัดการเรียน การสอนตลอดหลักสูตร ๔ ปี ๘ ภาคเรียน จำนวน ๑๕๐ หน่วยกิต ภายใน ๔ ปี นิสิตจะต้องเรียน ให้ครบ ๑๕๐ หน่วยกิต และสอบผ่านทุกรายวิชา จึงจะสำเร็จการศึกษา และที่สำคัญนิสิตชั้นปีที่ ๑ ในภาคเรียนที่ ๑ นี้ นิสิตจะต้องได้รับค่าเฉลี่ย สะสมเมื่อสิ้นสองภาคเรียนที่ได้เข้าศึกษาใน มหาวิทยาลัยไม่ต่ำกว่า ๑.๕๐ มิฉะนั้นจะต้องถูก ถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต เพราะฉะนั้นนิสิต ใหม่จะต้องตั้งใจเรียน และจะต้องตรวจเช็คผล การเรียน ในแต่ละภาคการศึกษาให้ดี เพื่อจะได้ เรียนสำเร็จตามหลักสูตร ที่สำคัญนิสิตจะต้องรู้ จักแบ่งเวลาที่ใช้ไปเพื่อการเรียนประมาณ ๖ ชั่วโมง นี้ในแต่ละวัน อาจจะแบ่งออกให้เห็นชัด ๆ ดังนี้

๒.๑ การเข้าชั้นเรียน นิสิตภาคปกติ มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วน นิสิตภาคพระสังฆาธิการ หรือภาคพิเศษ จะต้อง มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากท่านเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นพระสังฆา ธิการ มีอายุพระชราภาพ ห่างเหินจากการเรียนการ สอนมานาน อีกทั้งยังมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมาก คณะกรรมการประจำวิทยาเขต นครราชสีมา จึงเห็นชอบให้ท่านมาเรียนตาม เกณฑ์ดังกล่าว

๒.๒ การศึกษาค้นคว้าก่อนเข้าชั้นเรียน นิสิตส่วนใหญ่พักอยู่นอกเขตอำเภอเมือง หรือแม้ จะอยู่ในเขตอำเภอเมือง ท่านก็มักจะออกเดิน ทางออกจากวัดหลังจากฉันเพลเสร็จ บางท่าน ต้องรอรอดเกือบชั่วโมง บางท่านนั่งอยู่บนรถเป็น ชั่วโมง ทำให้มาถึงมหาวิทยาลัยค่อนข้างช้า การ ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมักจะมีน้อย เว้นแต่นิสิต รูปนั้นขยันจริงๆ และยังเมื่อเข้าห้องเรียนแล้ว เวลา เรียนในแต่ละคาบแทบจะไม่มีเวลาไปสีกตัวออก มาค้นคว้าห้องสมุดเลย แม้จะมีเวลาบ้างใน รายวิชาสุดท้ายหรือในรายวิชาที่อาจารย์ไม่มา ทำการสอนนิสิตส่วนใหญ่ก็ไม่ค้นคว้าใน ห้องสมุดหรือค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่ จะรีบเดินทางกลับวัด หากนิสิตต้องการมีความ รอบรู้และเรียนได้คะแนนดี ๆ นิสิตจะต้องรู้จัก ค้นคว้าในห้องสมุดให้มาก การฟังบรรยายใน ห้องเรียนบางครั้งไม่เพียงพอหรอก ต้องอ่าน หนังสือประกอบการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ให้มาก ๆ

๒.๓ การศึกษาทบทวนหลังจากเข้า ชั้นเรียน ถือว่านิสิตต้องรู้จักทบทวนบทเรียนที่ได้ เรียนมาในแต่ละวัน นิสิตส่วนใหญ่กลับถึงวัด แล้วมักวางยามแล้วลืมเอกสารการเรียนการสอน ไปเลย ท่านจะต้องรู้จักเก็บมาอ่าน มาทบทวน ทุกวัน เต็มใจจะไปหักโหมตอนใกล้สอบวัดผล ปลายภาคเรียนจะมีผลเสียต่อสุขภาพแทนที่จะ ทำให้การสอบได้คะแนนดี ๆ กลับเป็นผลเสีย มากกว่า

๒.๔ การทำการบ้านหรือการวัด นิสิต จะต้องทำตามที่อาจารย์กำหนดหรือมอบหมาย เดี่ยวนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะ

THE BUDDHIST EDUCATION IN THAILAND

By PhraSuthivorayan
Deputy Rector for
Academic affairs, MCU.

Buddhism is the religion of the Enlightened One, Awakened One and Compassioned one. To this point, the followers of the Buddha have to train themselves on threefold training; namely:

1 Adhisila Sikkha :- training on the higher morality

2 Adhicitta Sikkha :- training on the higher meditation

3 Adhipanna Sikkha :- training on the higher wisdom or Insight Meditation

It can be said the educational system in Buddhism is right practice to control all physical and verbal behaviors with morality, to control the mind with meditation and to cut illusion with wisdom. When the Noblehood appears in one's mind at the last step: Arahantship, the educating man becomes educated one (Asekha). That person no need to study again. He attains the enlightened

one awakened one and compassioned one.

After enlightenment, Buddhist followers go on the journey for the benefit of the world and welfare of all living beings.

In Thailand , Buddhist Education has to aims: That is to say:

1 To train followers being religious heirs or Sasanadayasa from generation to another generation.

2 To be ready in social mobilization. It is just like Cho-Huan in Chaineese Educational System in the ancient time.

A person who passed the examination of ChoHuan can get the good job in royal office. So also a person who passed the Buddhist Educational System can get the job in royal office and government offices.

Therefore there was slogan in the

การศึกษาพระพุทธศาสนา ในประเทศไทย

โดย พระสุธีรญาณ

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของท่านผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เพื่อบรรลุดัง ผู้รู้ ผู้ตื่น และผู้เบิกบาน พุทธศาสนิกชนจึงฝึกฝนตนเองตามหลักการศึกษา ๓ ประการดังนี้คือ

- ๑) อธิศีลสิกขา-การฝึกฝนตนเองให้มีวินัย อย่างยอดเยี่ยม
- ๒) อธิจิตตสิกขา-การฝึกฝนตนเองให้มีสมาธิอย่างยอดเยี่ยม
- ๓) อธิปัญญาสิกขา-การฝึกฝนตนเองให้มีปัญญา มาก หรือวิปัสสนาอย่างยอดเยี่ยม

กล่าวได้ว่าระบบการศึกษาในพระพุทธศาสนาเป็นสัมมาปฏิบัติ (การปฏิบัติที่ถูกต้อง) เพื่อจะควบคุมพฤติกรรมทางกายและทางวาจา ด้วยอธิศีลสิกขาอันยอดเยี่ยม เพื่อควบคุมจิตด้วยสมาธิที่ยอดเยี่ยม และเพื่อขจัดความมืดที่เกิดจากความหลงด้วยปัญญาอันยอดเยี่ยมเพิ่มความเป็นอริยบุคคลปรากฏในจิตใจของเราในชั้นสุดท้ายคือความเป็นพระอรหันต์ ผู้ที่ชื่อว่าเสระบุคคลหมายถึง ผู้ที่ยังศึกษาอยู่ก็จะกลายเป็น

อเสระบุคคล คือผู้ที่ศึกษาเรียบร้อยแล้วไม่มีอะไรที่จะต้องศึกษาอีก เขาบรรลุถึงความรู้แจ้งเห็นจริง กลายเป็น พุทธ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน อย่างแท้จริง หลังการบรรลุธรรมแล้วสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์สุขของชาวโลก และมนุษย์ทั้งปวง

ในประเทศไทยการศึกษาพระพุทธศาสนามีจุดประสงค์ ๒ อย่าง คือ

- ๑) เพื่อฝึกพุทธศาสนิกชน ให้เป็นคณาทายาทสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาจากช่วงอายุหนึ่งไปสู่อีกช่วงอายุหนึ่ง

- ๒) เพื่อความพร้อมในการพัฒนาตนเองในสังคม ลักษณะนี้เป็นเหมือนระบบจอบงวนในระบบการศึกษาของจีนในอดีต บุคคลผู้ผ่านการศึกษาในระบบจอบงวนสามารถได้งานดีในราชสำนัก เช่นเดียวกับบุคคลที่ผ่านการศึกษาทางพระพุทธศาสนาจะได้งานดีทั้งราชสำนักและระบบราชการทั่วไป ดังนั้นจึงมีคำกล่าวติดปากว่า “บวชเรียน” พระภิกษุสามเณรในไทย จึงเป็นนักการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งในระดับปริญญาตรี

ปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งเรียกในภาษา
ของเราคือ เปรียญตรี เปรียญโท และเปรียญเอก
บัดนี้ในไทยกล่าวได้ว่ามีระบบการศึกษา
ทางพระพุทธศาสนา ๔ ระบบ คือ

- ๑) ระบบนักรธรรมแบบเดิม
- ๒) ระบบบาลีศึกษาแบบเดิม
- ๓) ระบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
สามัญแบบใหม่
- ๔) ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์

ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ แบ่ง
ระบบการศึกษา นักรธรรมแบบเดิม แบ่ง
ออกเป็น ๓ ชั้น เรียกว่า นักรธรรมชั้นตรี นักรธรรม
ชั้นโท และนักรธรรมชั้นเอก

ระบบการศึกษาบาลีแบบเดิม แบ่งออกเป็น
๙ ชั้น เรียกว่า ประโยค ๑-๒ , และประโยค ๓-
๔-๕-๖-๗-๘ และ ๙

ระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก
สามัญแบบใหม่ จัดการศึกษาคล้ายกับการศึกษา
พื้นฐานทั่วไป มี ๑๒ ระดับ ระดับประถม ๖ ชั้น
ระดับมัธยม ๖ ชั้น รวมเป็น ๑๒ ระดับ

ระบบมหาวิทยาลัยสงฆ์ จัดการศึกษา ๓
ระดับ คือ

- ๑) ปริญญาตรี (B.A.)
- ๒) ปริญญาโท (M.A.)
- ๓) ปริญญาเอก (Ph.D.)

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็น
มหาวิทยาลัยของรัฐในกำกับของรัฐบาลเป็นหนึ่ง
ในมหาวิทยาลัยของประเทศไทย จัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ๔ คณะ คือ

- ๑) คณะพุทธศาสตร์

- ๒) คณะครุศาสตร์
- ๓) คณะมนุษยศาสตร์
- ๔) คณะสังคมศาสตร์

ทุกคณะจัดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อรับ
ปริญญา ยกเว้นคณะพุทธศาสตร์ได้ร่วมกับ
บัณฑิตวิทยาลัย จัดการศึกษาในระดับปริญญาโท
๕ สาขา คือ พุทธศาสตร์ ภาษามาลี ปรัชญา
ศาสตร์ และนิเทศ ยิ่งกว่านั้นยังได้จัดโครงการ
ปริญญาเอกในรายวิชาพระพุทธศาสนาและ
ปรัชญาด้วย

ปัจจุบันเรามีนิสิต ๑๐,๐๐๐ รูป ครูอาจารย์
๖๐๐ รูป / คน ใน ๑ บัณฑิตวิทยาลัย ๔ คณะ
๑๐ วิทยาเขต ๑๓ ห้องเรียน และ ๓ สถาบันสมทบ
ระบบการศึกษาทางพระพุทธศาสนาทั้งหมด

ในประเทศไทย ได้ทำหน้าที่สนองจุดประสงค์
ของพระศาสนาในฐานะเป็นสถาบันฝึกศาสนทายาท
และสนองจุดประสงค์ ส่วนบุคคลนั้นคือการพัฒนา
ในส่วนสังคมให้มีการศึกษา พร้อมทั้งจะทำงาน
เพื่อสังคมการศึกษาได้สนองจุดประสงค์ทั้ง ๒ นี้
จนกระทั่งปัจจุบัน เราเชื่อว่าด้วยวิธีนี้ พระภิกษุ
สามเณรที่จบการศึกษาแล้วหากยินดีในเพศ
บรรพชิต ก็จะสามารถธำรงรักษาและปกป้อง
พระพุทธศาสนาให้บริสุทธิ์ได้ หากลาสิกขาออกไป
ไม่อาจอยู่ในเพศบรรพชิต ก็สามารถมีความเจริญ
ที่จะทำงานในภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างคน
ที่พร้อม และมีศักดิ์ศรี ท่ามกลางผู้นำของชาติ
และของโลกต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า อยู่ก็เป็นศักดิ์
ศรีแก่พระศาสนา ลี้กออกไปก็ไม่เป็นอนาถาของ
สังคม

เอตทัคคะในพระพุทธศาสนา

ตอน พระอัญญาโกณฑัญญะ

พระครูกลียาณสิทธิ์วัฒน์ **

(สมาน พรหมอยู่ / กลียาณธมฺโม)

น.ธ.เอก, ป.ธ.๔, พ.ม., พ.ธ.บ., M.Ed.

เอตทัคคะในทางรัตตัญญู

พระอัญญาโกณฑัญญะ เกิดในตระกูลพรานหมณีนในหมู่บ้านโพนวัดฤ อันไม่ห่างไกลจากกรุงกบิลพัสดุ์ เดิมชื่อ “โกณฑัญญะ” เมื่อเจริญเติบโตขึ้นได้ศึกษาศิลปวิทยาจบไตรเพท และวิชาการทำนายลักษณะอย่างเชี่ยวชาญ

ร่วมทำนายพระลักษณะ

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติได้ ๕ วัน พระเจ้าสุทโธทนะพระบิดา ได้เชิญพรานหมณีสองคนมาเลี้ยงโภชนาการในพระราชวังคน เพื่อทำพิธีทำนายพระลักษณะ ตามราชประเพณี ให้คัดเลือกพรานหมณีสี่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษจาก ๑๐๘ คน เหลือ ๘ คน และมีโกณฑัญญะอยู่ในจำนวน ๘ คนนี้ด้วย ในบรรดาพรานหมณีสี่ คนนั้นโกณฑัญญะมีอายุน้อยที่สุด จึงทำนายเป็นคนสุดท้าย

ฝ่ายพรานหมณีสี่ คนแรก ได้พิจารณาตรวจดูพระลักษณะของสิทธัตถะอย่างละเอียด

เห็นถูกต้องตามตำรามหาบุรุษลักษณะพยากรณ์ศาสตร์ ครบทุกประการแล้ว จึงยกนิ้วมือขึ้น ๒ นิ้ว เป็นสัญลักษณ์ในการทำนายเป็น ๒ นิ้วเหมือนกันทั้งหมดว่า

“พระราชกุมารนี้ ถ้าดำรงอยู่ในเพศฆราวาส จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิปราบปรามได้รับชัยชนะทั่วปฐพีมณฑล โดยอุบายอันชอบธรรม แต่ถ้าออกบรรพชาประพฤติพรตพรหมจรรย์ จักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็น ศาสตราเอกในโลก และนำสั่งสอนเวไนยสัตว์ โดยไม่มีศาสดาอื่นยิ่งไปกว่า”

ส่วนโกณฑัญญะพรานหมณีสี่ ได้ตั้งสมภารมีมาครบถ้วนตั้งแต่อดีตชาติ และการเกิดในภพนี้ก็เป็นภพสุดท้าย จึงมีปัญญามากกว่าพรานหมณีสี่ ทั้ง ๗ คนแรกได้พิจารณาตรวจดูพระลักษณะของพระกุมาร โดยละเอียดแล้ว ได้ยกนิ้วขึ้นเพียงนิ้วเดียวเป็นการยืนยันการพยากรณ์อย่างเด็ดเดี่ยวเป็นนัยเดียวเท่านั้นว่า

**ปัจจุบัน คณะบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“พระราชกุมาร ผู้บริบูรณ์ด้วยมหาบุรุษลักษณะอย่างนี้ จะไม่อยู่ครองเพศบราหัสอย่างแน่นอน จำต้องเสด็จออกบรรพชา และได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างมีต้องสงสัย”

ออกบวชติดตามสิทธิ์ดตะ

ครั้นกาลเวลาล่วงเลยมาถึง ๒๐๔ ปี เจ้าชายสิทธิ์ดตะ เสด็จออกบรรพชาโกณฑัญญพรานหมณ์ ทราบข่าวก็ดีใจ เพราะตรงกับคำทำนาย ของตน จึงรีบไปชวนบุตรของพรานหมณ์ทั้ง ๘ คนที่ร่วมทำนายด้วยกันนั้น โดยกล่าวว่า-

“บัดนี้ เจ้าชายสิทธิ์ดตะราชกุมาร โอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ เสด็จออกบรรพชาแล้ว พระองค์จักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมพุทธเจ้าแน่นอน ถ้าบิดาของพวกท่านยังมีชีวิตอยู่ ก็คงจะออกบวชด้วยกันกับเรา ถ้าท่านทั้งหลายปรารถนาจะบวชกิจจวชตามเสด็จพระมหาบุรุษพร้อมกันเกิด”

บุตรพรานหมณ์เหล่านั้นยอมออกบวชเพียง ๔ คน คือ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ และ อัสสชิ โภณฑัญญะจึงพามาณทั้ง ๔ คนนั้นพร้อมทั้งตนด้วยรวมเป็น ๕ ได้นามบัญญัติว่า “ปัญจวัคคีย์” ออกบวชสืบเสาะติดตามตามหาพระมหาบุรุษไปตามสถานที่ต่าง ๆ จนมาพบพระองค์กำลังบำเพ็ญความเพียรอยู่ที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม

ด้วยความมั่นใจว่าพระองค์จะได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณอย่างแน่นอน จึงพากันเข้าไปอยู่เฝ้าทำกิจวัตรอุปัฏฐากด้วยการจัดน้ำใช้น้ำฉัน และปิดกวาดเสนาสนะ เป็นต้น ด้วยหวังว่าเมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว จะได้แสดงธรรมโปรดพวกตนให้รู้ตามบ้าง

เมื่อพระมหาบุรุษ ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา

อย่างอุกฤษฏ์เป็นเวลาถึง ๖ ปี ก็ยังไม่ได้รับรรลุพระโพธิญาณ จึงทรงพระดำริว่า “วิธีนี้คงจะไม่ใช่ทางตรัสรู้” จึงทรงเลิกละความเพียรด้วยวิธีทรมาณกาย หันมาบำเพ็ญเพียรทางจิต เลิกอดพระกระยาหาร กลับมาเสวยตามเดิม เพื่อบำรุงพระวรกายให้แข็งแรง

ปัญจวัคคีย์ปลื้มด้วยหลักหนี่

ฝ่ายปัญจวัคคีย์ ผู้มีความเลื่อมใสในการปฏิบัติ แบบทรมาณร่างกาย ครั้นเห็นพระโพธิสัตว์ละความเพียรนั้นแล้ว ก็รู้สึกหมั่นท้อ จึงพากันหลักหนี่ถึงพระโพธิสัตว์ให้ประทับอยู่ตามลำพังพระองค์เดียว พากันเพียรตั้งใจไปพักอาศัยอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน กรุงพาราณสี

ครั้นพระโพธิสัตว์ ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ทรงดำริพิจารณาหาบุคคลผู้สมควรจะรับฟังพระปฐมเทศนา และตรัสรู้ตามได้โดยเร็ว ในชั้นแรก พระองค์ทรงระลึกถึงอาจารย์ทั้งสองที่พระองค์เคยเข้าไปศึกษา คืออาฬารดาบสกาลามโคตร แต่ได้ทราบของท่านได้ถึงแก่กรรมไปได้ ๗ วันแล้ว และอีกท่านหนึ่งคือ อุทคาบสรามบุตร แต่ก็ได้ทราบด้วยพระญาณว่าท่านเพิ่งจะสิ้นชีพไปเมื่อวันวานนี้เอง

ต่อจากนั้น พระพุทธองค์ทรงระลึกถึงปัญจวัคคีย์ ผู้ซึ่งเคยมีอุปการคุณแก่พระองค์เมื่อสมัยทำทุกรกิริยา และทรงทราบว่าขณะนี้ท่านทั้ง ๕ พักอาศัย อยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ทรงดำริดังนี้แล้ว จึงได้เสด็จพุทธดำเนินไปสู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ฝ่ายปัญจวัคคีย์ นั่งสนทนากันอยู่ เห็นพระพุทธองค์เสด็จมาแต่ไกลเข้าใจว่า พระองค์

เสด็จมาเพื่อแสวงหาผู้ปฏิบัติถูกต้องจึงทักท้วงกันว่า:-

“พระสมณโคตมนี้ คลายความเพียรแล้ว เวียนมาเพื่อความเป็นคนมักมากพวกเราไม่ควรไหว้ ไม่ควรลุกขึ้นต้อนรับ ไม่รับบาตรและจีวรของพระองค์เลยเพียงแต่จัดอาสนะไว้ เมื่อพระองค์ปรารภน่าจะประทับนั่งก็นั่งตามพระอริยาศัยเกิด”

ครั้นพระพุทธองค์เสด็จมาถึง ต่างพากัน ลืมกติกาที่นัดหมายกันได้ กลับทำการต้อนรับ เป็นอย่างตึงตังที่เคยกทำมา แต่ยังใช้คำทักทายเป็น “อาวุโส” และเรียกพระนามว่า “โคตม” อันเป็น ถ้อยคำที่แสดงความไม่เคารพ ดังนั้น พระพุทธ องค์ทรงห้ามแล้วตรัสว่า:-

“อย่าเลย พวกเธออย่ากล่าวอย่างนั้น บัดนี้ ตถาคตได้บรรลุอมตธรรมเองโดยชอบแล้ว เธอทั้งหลายตั้งใจฟังเถิด เราจะแสดงให้ฟัง เมื่อ เธอปฏิบัติตามที่เราสอนแล้ว ไม่นานก็จะบรรลุ อมตธรรมนั้น”

“อาวุโสโคตม แม้พระองค์บำเพ็ญเพียร อย่างอุกฤษฏ์เห็นปานนั้น ก็ยังไม่บรรลุธรรม พิเศษอันใด บัดนี้ พระองค์คลายความเพียรนั้น แล้วหันมาปฏิบัติเพื่อความเป็นคนมักมาก แล้ว จะบรรลุอมตธรรมได้อย่างไร ?”

พระพุทธองค์ตรัสเตือนปัญจวัคคีย์ให้ ระลึกถึงความหลังว่า “ท่านทั้งหลายจำได้หรือไม่ว่า วาจาเช่นนี้ เราเคยพูดกับท่านบ้างหรือไม่” ปัญจวัคคีย์ระลึกขึ้นได้ว่า พระองค์ไม่เคยตรัสมาก่อนเลย จึงยินยอมพร้อมใจกันฟังพระธรรม เทศนาโดยเคารพ

ฟังปฐมเทศนา

พระพุทธองค์ ทรงประกาศพระสัพพัญญุต

ญาณแก่เหล่าปัญจวัคคีย์ โดยตรัสพระธรรมจักร กับวัตนสูตร เป็นปฐมเทศนา ซึ่งเนื้อความใน พระธรรมเทศนาที่พระพุทธองค์ทรงดำเนินหนทาง ปฏิบัติอันไร้ประโยชน์ ๒ ทาง ที่บรรพชิตไม่ควร เลพ คือ

๑ **กามสุขัลลิกานุโยค** การปฏิบัติที่ย่อหย่อน เกินไป แสวงหาแต่กามสุขอันพัวพันหมกมุ่นแต่ รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส ซึ่งเป็นสิ่งเลวทราม เป็นเหตุให้ตั้งบ้านเรือน เป็นกิจของคนกิเลสหนา มีโชของพระอริยะ มีโชทางศรัทธาหาประโยชน์มิได้

๒ **อัตถกิลมกานุโยค** การปฏิบัติตนให้ได้รับ ความลำบาก เคร่งครัดเกินไป กระทำตนให้ได้รับ ความทุกข์ทรมาน เป็นการกระทำที่เหน้อยเปล่า ไม่มีประโยชน์ ไม่ใช่ทางแห่งความหลุดพ้น

จากนั้น พระพุทธองค์ตรัสชี้แนะวิถีปฏิบัติ แบบ “**มัชฌิมาปฏิปทา**” คือการปฏิบัติแบบกลางๆ ไม่ย่อหย่อนเกินไปแบบประเภทที่หนึ่ง และไม่ตึงเกินไปแบบประเภทที่สอง ดำเนินตามทางสาย กลางซึ่งเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์เรียกว่า อริยอฏฐังคิกมรรค คือทางอันประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ ได้แก่

- ๑ สัมมาทิฐิ เห็นชอบ (ปัญญาเห็นในอริยสัจ ๔)
- ๒ สัมมาสังกัปปะ คำวิชอบ (คำที่ออกจากกาม เบียดเบียนพยายาหา)
- ๓ สัมมาวาจา เจรจาชอบ (เว้นจากวจีหุจริต ๔)
- ๔ สัมมาภัมมันตะ ทำการงานชอบ (เว้นจากกายหุจริต ๓)
- ๕ สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ (เว้นจากเลี้ยงชีพในทางที่ผิด)

- ๖ สัมมาวายามะ เพียรชอบ
(เพียรละความชั่วทำความดี)
- ๗ สัมมาสติ ระลึกชอบ
(ระลึกในสติปฏิฐาน ๔)
- ๘ สัมมาสมาธิ ตั้งจิตไว้ชอบ
(เจริญฌานทั้ง ๔)

เมื่อจบพระธรรมเทศนา **ธรรมจักขุ** คือ ดวงตาเห็นธรรมอันปราศจากอุลิมลทิน เกิดขึ้นแก่โกณฑัญญะว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดาสิ่งนั้นทั้งหมดมีความดับไปเป็นธรรมดา”

พระพุทธองค์ ทรงทราบว่ โกณฑัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรม เป็นพระโสดาบันบุคคลในพระพุทธศาสนาแล้ว จึงทรงเปล่งอุทานด้วยความพอพระทัยด้วยพระดำรัสว่า:-

“อัญญาสิ วต โภ โกณฑัญโญ อัญญาสิ วต โภ โกณฑัญโญ” ซึ่งแปลว่า “โกณฑัญญะ ได้รู้แล้วหนอ โกณฑัญญะ ได้รู้แล้วหนอ” ด้วยพระพุทธดำรัสนี้คำว่า “อัญญา” จึงเป็นคำนำหน้าชื่อของท่านโกณฑัญญะ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนเป็นที่รู้ทั่วกันว่า พระอัญญาโกณฑัญญะ

พระสงฆ์รูปแรกในพุทธศาสนา

ต่อจากนั้น ท่านได้กราบขูลงขออุปสมบทพระพุทธองค์ประทานการอุปสมบทให้ด้วยพระดำรัสว่า:-

“เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเถิด”

ด้วยพระวาจาเพียงเท่านี้ โกณฑัญญะ ก็สำเร็จเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา นับว่าเป็นพระสงฆ์รูปแรกในโลก และการอุปสมบทด้วยวิธีนี้เรียกว่า “เอหิภิกขุอุปสัมปทา”

วันต่อ ๆ มา ท่านที่เหลืออีก ๔ คน ก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน และอุปสมบทด้วยกันทั้งหมด พระพุทธองค์ทรงพิจารณาเห็นว่า พระปัญจวัคคีย์มีญาณแก่กล้า พอที่จะบรรลุนิพพานเบื้องต้นได้แล้ว จึงตรัสพระธรรมเทศนา “อนัตตลักขณสูตร” คือสูตรที่แสดงลักษณะแห่งเบญจขันธ์ว่าเป็นอนัตตาคาความไม่มีตัวตน โปรดพระปัญจวัคคีย์ เมื่อจบพระธรรมเทศนา ก็ได้บรรลุนิพพานหมดผลเป็น พระอเสวนบุคคลด้วยกันทั้งหมด ขณะนั้น มีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๖ องค์ รวมทั้งพระบรมศาสดาด้วย

ได้รับยกย่องทางรัตติญญ

พระอัญญาโกณฑัญญะ เมื่อออกพรรษาปรารภแล้ว พระพุทธองค์ทรงส่งออกไปประกาศพระศาสนาพร้อมกับพระสาวกผู้แรกจำนวน ๖๐ รูป ท่านได้เดินทางไปยังบ้านเดิมของท่าน ได้นำหลานชายชื่อ **ปุณณมันตานี** ซึ่งเป็นบุตรของนางมันตานี ผู้เป็นน้องสาวของท่านมาบวช และได้มีชื่อว่า **พระปุณณมันตานีบุตรเถระ**

เพราะความที่ท่านเป็นพระเถระ ผู้มีอายุพรรษากาลมาก มีประสบการณ์มาก จึงได้รับยกย่องจากพระบรมศาสดา ในตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในทาง **ผู้รัตติญญ** หมายถึง **ผู้รู้รัตตินาน**

*บรรจบ บรรณรุจี, อสติมหาสาวก หน้า ๒๑.

บ้านปลายชีวิต*

พระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นพระเถระผู้เฒ่า ไม่ชอบคลุกคลีด้วยหมู่คณะชอบปลีกเร้นอยู่ในสถานที่อันสงบวิเวกตามลำพัง ในคัมภีร์มโนรถปुरुณี และคัมภีร์รัฐตถวิลาสินี กล่าวไว้ตรงกันว่า เป็นเวลา ๑๒ ปี ก่อนที่ท่านจะนิพพานท่านได้กราบทูลลา พระบรมศาสดาไปจำพรรษา ณ ป่าหิมพานต์ ตามลำพังนอกจากต้องการความสงบดังกล่าวแล้ว ยังมีเหตุผลส่วนตัวของท่าน อีก ๓ ประการ คือ:-

๑ ท่านไม่ประสงค์จะเห็นพระอัศรสาวก คือ พระสารีบุตรเถระ และพระมหาโมคคัลลานเถระ ผู้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยแบ่งเบาภาระของพระพุทธองค์ ในกิจการพระศาสนาต่าง ๆ ที่ต้องมาแสดงความเคารพอ่อนน้อมต่อพระผู้เฒ่าชราอย่างท่าน ซึ่งสังขารนับวันจะร่วงโรย และใกล้แตกดับเข้าในทุกขณะ

๒ ท่านได้รับความเหน็ดเหนื่อยอย่างมาก ที่ต้องคอยต้อนรับผู้ไปมาหาสู่ซึ่งมีทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ การอยู่ในเสนาสนะที่ใกล้บ้านจึงไม่เหมาะสมสำหรับพระแก่ชราอย่างท่าน

๓ ท่านเบื่อหน่ายในความตื้ออืด ของพระสังฆวิহারิกกรุ่นหลัง ๆ ที่มีก่ประพฤตินอกลู่อกทางห่างไกลจากการบรรลุธรรมผล

ท่านได้อยู่จำพรรษาในป่าหิมพานต์บริเวณใกล้สระจัททันต์เป็นเวลานาน ๑๒ ปี วันที่ท่านจะนิพพาน ท่านพิจารณาอายุสังขารแล้ว ได้มาเฝ้าพระพุทธองค์เพื่อกราบทูลลา นิพพาน ครั้นพระพุทธองค์ประทานอนุญาตแล้ว ท่านเดินทางกลับยังป่าหิมพานต์ และนิพพานในบรมนาคาลาที่ทักษิณสระจัททันต์นั้นพระผู้มีพระภาคพร้อมด้วยพระสงฆ์สาวกจำนวนมาก ได้เสด็จไปทำฉาปนกิจศพให้ท่าน

<<

ปางประทานเอหิภิกขุ*

พระพุทธรูปปางประทานเอหิภิกขุ ทำเป็นพระพุทธรูปร่างขดสมอิพระหัตถ์ซ้ายหงายวางบนพระเพลา พระหัตถ์ขวายกขึ้นตั้งฝ่าพระหัตถ์จุ่มลงเล็กน้อย

* อ่างแล้ว

ด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม ผู้นั้นไม่มีความชอบธรรม ไม่มีเหตุอันควรที่จะใช้กำลังรังแกทำความเดือดร้อนให้ผู้นั้นได้

จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น หมายความว่า ผู้ที่บันดาลโทษ โดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรง ด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงได้กระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น

จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหง หมายความว่า ผู้นั้นได้กระทำการใด ๆ อันกฎหมายบัญญัติความผิดต่อผู้ข่มเหง

ในขณะนั้น หมายความว่า ในขณะที่ผู้นั้นบันดาลโทษอยู่ หรือในขณะติดต่อเกี่ยวเนื่องใกล้เคียงกับการบันดาลโทษไม่ขาดตอนขาดระยะกัน

ศาลในลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หมายความว่า การกระทำความผิดเพราะบันดาลโทษ เป็นความผิด ซึ่งผู้กระทำจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ผมได้ขยายความให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจส่วนกฎหมายไปแล้ว เรื่องของกฎหมายอาญาการกระทำใด ๆ จะต้องเป็นไปตามหลักของกฎหมายพ่วงๆ ว่าต้องมีการกระทำที่ประกอบประกอบแห่งความผิดของกฎหมายนั่นเอง ถึงตรงนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจดียิ่งขึ้น เรามาดูองค์ประกอบของกฎหมายกันอีกสักคืนละครับ เรื่องนี้มีองค์ประกอบ อยู่ว่า

๑. เกิดการบันดาลโทษ
๒. การบันดาลโทษนั้นเกิดจากการถูกข่มเหง
๓. การข่มเหงนั้นร้ายแรงและด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม
๔. ผู้บันดาลโทษได้กระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น
๕. ผลคือศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

เรื่องบันดาลโทษเพราะถูกข่มเหงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมนี้ มีคำพิพากษาศาลฎีกาของศาลสูง ซึ่งถือว่าเป็นกรณีศึกษาหรือเป็นคดีตัวอย่างอันเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักกฎหมาย อยู่มากมายหลายฎีกาเลยละครับ เรามาดูติดตามกันเลยนะครับ

เหตุอันไม่เป็นธรรมไม่จำเป็นต้องละเมิดกฎหมาย

ตั้งใจไปจับตู้ของภริยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส เมื่อไปถึงบ้านภริยา ภรรยากับชายผู้กำลังทำเรามีเสียงสุมร้อง ชายผู้ออกจากห้องไปทีละเรือน เพื่อจะดูว่ามีใครเข้าบ้าน มองเห็นปลอดภัยแล้วก็จะกลับไปซ้ำเราต่อ จำเลยจึงใช้ปืนยิงชายผู้ตายในขณะนั้น ดังนี้ แม้ชายผู้ไม่ได้อยู่บนภริยา แต่พฤติการณ์ดังกล่าวก็ปรากฏความร้ายแรงไม่หย่อนไปกว่ากัน การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำ

ผู้ตายเป็นภริยาจำเลยอยู่กินด้วยกันมา ๑๖ ปี โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีบุตรด้วยกัน ๓ คน ก่อนเกิดเหตุ ๒ ปี ผู้ตายกับ ท.สนิทสนมกัน ชอบไปเล่นการพนันด้วยกันและชอบเป็นฐักันที่บ้าน เวลาจำเลยไม่อยู่จนคนทั่วไปถือกัน จำเลยเคยขอร้องทั้งผู้ตายและ ท.ที่ซัดจากรยานยนต์ให้ผู้ตายนั่งซ้อนท้าย และเห็นจำเลยกำลังเดินเข้าปากซอยทางเข้าบ้าน ซึ่งผู้ตายควรลงจากรถ และ ท.ควรกลับไปเสียก็ไม่กระทำ กลับซัดผ่านจำเลยไปด้วยความทรงงองอาจไม่ยำเกรงจำเลยผู้เป็นสามี เป็นการเหยียดหยามประมาทอย่างร้ายแรง จำเลยจึงใช้ปืนยิงผู้ตายกับ ท.ไปทันทีทันใด นับว่าจำเลยกระทำไปเพราะถูกข่มเหงในทางจิตใจอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๗๒ (คำพิพากษาที่ ๑๘๘๗/๒๕๑๒ ประชุมใหญ่)

หญิงทำร้ายชายผู้ไม่เลื่อมใส

จำเลยมีครอบครัวกับผู้เสียหาย แล้วไปขอให้ผู้เสียหายสู้หรือผู้เสียหายกลับพูดว่า “มีงขอมให้กูเล่นทำไม” จำเลยจึงใช้ปืนยิงผู้เสียหายไป ๓ นัด ถือว่าจำเลยทำไปโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๗๒ (คำพิพากษาที่ ๑๘๑๓/๒๕๑๑)

จำเลยเป็นหญิงต้องมีการเลี้ยงดูตนเองและน้อง และส่งเงินเลี้ยงบิดามารดาจำเลยรักใคร่ได้เสียกับผู้ตายจนจำเลยตั้งครรภ์ ผู้ตายก็ตีตนออกห่างไม่ยอมพบ จำเลยโทรศัพท์ไปหาหลายครั้งก็ไม่ยอมพูดด้วย วันเกิดเหตุจำเลยไปคอยพบผู้ตายและพูดเรื่องมีครรภ์ ผู้ตายพูดว่า “ให้เอาออกก็ไม่เอาออก” และไม่ยอมรับเป็นพ่อ ทั้งยังว่าจำเลยอยากหน้าด้านไปหาผู้ตายเองและว่าพ่อแม้จำเลยไม่สั่งสอนให้ตี อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามกดขี่ข่มเหงจำเลยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายขณะนั้น เป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะ ตามมาตรา ๗๒ (คำพิพากษาที่ ๘๔๖/๒๕๑๒)

ผู้ตายเคยลอบจำเลยไปร่วมประเวณีมาก่อน แล้วผู้ตายมาด่าว่าใส่ความจำเลยว่าเป็นคนชั่วช้าในทางประเวณีต่อหน้าสามีจำเลยอีก เช่นนี้ ถือว่าเป็นการกดขี่ข่มเหงจำเลยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุไม่เป็นธรรม ดังนั้น การที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายในขณะนั้น ๖ นัด ติด ๆ กัน ถูกผู้ตายตาย จำเลยมีหลักฐานว่าผู้อื่นโดยบันดาลโทสะ (คำพิพากษาที่ ๕๕๑/๒๕๑๔)

บันดาลโทสะกรณีทั่วไป

ผู้ตายต้องการเล่นไพ่อีก จำเลยไม่ยอมเล่นด้วย ผู้ตายด่าจำเลยด้วยประการต่าง ๆ เป็นการที่ผู้ตายดูหมิ่นจำเลยด้วยถ้อยคำหยาบคาย ด่าแล้วด่าอีกจนจำเลยอดโทสะไม่ได้ ถือได้ว่าเป็นการข่มเหงร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมจำเลยจึงตีผู้ตายในขณะนั้นเพราะบันดาลโทสะศาลลดโทษให้ตามมาตรา ๗๒ (คำพิพากษาที่ ๑๕๔๖/๒๕๐๙)

จำเลยใช้เท้าถีบฝ่าเรือนใส่หน้าบิดา บิดาจึงเอามือชนาดใหญ่ตามแทงจำเลย จำเลยปิดมือหลุดจากมือบิดา แล้วหยิบมีดตานั้นทำร้ายบิดาในเวลาต่อเนื่องกระชั้นชิดนั่นเอง ถือได้ว่าเป็นการข่มเหง

ร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๗๒ แม้จำเลยจะมีได้ยกเหตุบันดาลโทสะเข้าต่อสู้ ศาลก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ (คำพิพากษาที่ ๑๗๘๗/๒๕๑๑)

วันเกิดเหตุผู้ตายมาทวงเงินค่าพระเครื่อง ที่ผู้ตายหาว่าจำเลยเป็นคนซื้อ จำเลยปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นคนซื้อ ผู้ตายก็ตำหนิว่า มึงอย่าหมา ถ้าอย่างนั้นมึงลูกแม่ไม่เลี้ยงสอน หมาเย็ดแม่ และเมื่อผู้ตายลงจากเรือนไปแล้ว ก็ยังตำหนิต่อไปอีกด้วยถ้อยคำหยาบคายก้าวร้าวถึงบิดามารดาของจำเลย ต่อเนื่องกันตลอดเวลา จนจำเลยอดโทสะไว้ไม่ได้ ตามไปใช้มีดฟันผู้ตายตาย ดังนี้ถือว่าจำเลยกระทำ ความผิดโดยบันดาลโทสะ (คำพิพากษาที่ ๒๖๖/๒๕๑๕)

ผู้ตายทั้งสองตำหนิจำเลยหยาบช้ารุนแรงประมาณครึ่งชั่วโมง จำเลยคว้ามิดดาบไปฟันผู้ตายทั้งสอง และฟันผู้เสียหายซึ่งเป็นน้องของผู้ตายอีกคนหนึ่งด้วยแต่ไม่ตาย ทั้งนี้เพราะผู้เสียหายพัวพันอยู่ในที่เกิดเหตุเสมือนสนับสนุนเป็นพวกผู้ตายให้อีกหนึ่งข้อขึ้น ถือว่ากรณีที่จำเลยฟันผู้เสียหายเป็นการกระทำ โดยบันดาลโทสะ (คำพิพากษาที่ ๑๐๗๔/๒๕๑๔)

ข้อสังเกต ตามฎีกาข้างต้นนี้ เหตุผลในการลดโทษตามมาตรา ๗๒ เพราะผู้กระทำไม่มีจิตใจชั่วร้ายกระทำผิด เพราะไม่สามารถคุมสติได้ชั่วขณะ และผู้ถูกกระทำร้ายเป็นผู้ก่อเหตุขึ้น ด้วยความไม่เป็นธรรม หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗๒ จึงมีว่า ผู้กระทำได้กระทำผิดต่อผู้หมิ่นเหม่ ถ้ากระทำต่อผู้อื่นไม่ได้ คดีนี้ผู้เสียหายเป็นน้องสาวผู้ตายตามมาด้วยแต่ไม่ร่วมตำหนิจำเลย แต่พัวพันอยู่ในที่เกิดเหตุเสมือนสนับสนุนผู้ตาย จึงถือว่าจำเลยฟันผู้เสียหายเป็นบันดาลโทสะด้วย

ผู้ถูกหมิ่นเหม่มีความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด ถือว่าหมิ่นเหม่ถึงตัวผู้กระทำผิดด้วย เช่น

ทำร้ายบุตรถือว่าหมิ่นเหยียดบิดา (ฎีกา ๒๔๑/๒๔๗๔)

ทำร้ายน้ำถือว่าหมิ่นเหยียดหลาน (ฎีกา ๘๓๙/๒๔๘๒)

ทำร้ายที่ถือว่าหมิ่นเหยียดน้อง (ฎีกา ๑๕๗๗/๒๔๙๗)

ทำร้ายพ่อตาถือว่าหมิ่นเหยียดลูกเขย (ฎีกา ๑๕๕๖/๒๔๙๕)

ยิงบิดาถือว่าหมิ่นเหยียดบุตร (ฎีกา ๕๑๔/๒๕๐๐)

ทำนองกรรมาธิ ถือว่าหมิ่นเหยียดสามี แต่ไม่ถือว่าหมิ่นเหยียดเพื่อนของสามีด้วย เพื่อนของสามีช่วยสามีทำร้ายผู้ทำอนาจาร จะอ้างบันดาลโทสะไม่ได้ เพราะ เป็นผลเกี่ยวกับบุคคล หาใช้ลักษณะคดีไม่ (ฎีกา ๘๖๓/๒๕๐๒ ประชุมใหญ่)

บันดาลโทสะได้รับคำบอกเล่า

บิดาตีมสรุกับผู้ตาย พอผู้ตายกลับบ้าน บุตรสาวบอกบิดาว่า ผู้ตายหักคันทูเรียนและทำอนาจารกับเอาสายล้อยไป บิดาไปดูเห็นคันทูเรียนหักจริง จึงเอาปืนตามไปได้ ๑๐ เส้น ก็พบและยิง

ส น ส ก ฤ ต

ป ริ ท ร ร ศ น์

ภาษาที่ควรรู้ : ภาษา ข้อคิดสุภาษิตและคติธรรม
ยอดนิทานสันสกฤต กำลังแห่งปัญญา

pañcatantra kathā

यस्य बुद्धिर्बलं तस्य

" यसฺย บุพฺพิรฺพลํ ตสฺย " yasya buddhirbalam tasya

โดย... ดร. พระหัสดี กิตตินนุโท (ประจักษ์)

พร.บ., M.A. (Skt.Lit.), Ph.D. (Skt.Lit.) B.H.U.

จาก... संस्कृत ज्ञान ज्योतिः

๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐

พยัญชนะสังยুক্ত (พยัญชนะซ้อน)

พยัญชนะทั้งหลายที่ไม่ผสมกับสระอยู่ติดกันหรือซ้อนกัน สองตัว หรือสามตัวขึ้นไป

(ตัวอย่างและความหมาย)

क्	+	त	=	क्त	→	भक्त	
k	+	ta	=	kta	→	bhakta	= worshipper
ण	+	त	=	ण्त	→	णक्त	
क्	+	म	=	कम	→	रुक्मम्	
k	+	ma	=	kma	→	rukmaṃ	= gold
ण	+	म	=	णम	→	रुणमम्	
क्	+	व	=	क्व	→	पक्वम्	
k	+	va	=	kva	→	pakvaṃ	= ripe
ण	+	व	=	ण्व	→	पण्वम्	

⇒ सिंहोऽवदत् - तथास्तु /

siṃhosvadat - tathāstutu / สิงห์พูด - ตกลง /

The lion said - Alright. (as you like) สิงโตกล่าววว่า - ตกลง.

⇒ परं यदि एकस्मिन्नपि दिवसे ममाहाराय निश्चितः पशुः नागमिष्यति /

param yadi ekasminnapi divase mamāhārāya niścitaḥ paśuḥ nāgamisyati /

ปรัง ยถิ เอกสมินนปิ ทิวเส มมาหาราย นิสฺจิต : ปศุ : นาคมิษยติ /

But if anybody does not come for my food on any day accordingly.

แต่ถ้าพวกท่านไม่มาเพื่อเป็นอาหารของเราตรงตามวันดังกล่าว.

⇒ तर्हि अहं सर्वेषामेव पशूनां वधं करिष्यामि /

tarhi ahaṁ sarveṣāmeva paśūnāṁ vadhaṁ kariṣyāmi /

ตริหิ อหัง สรวेषาเมว ปศูน่า วธัง กริษยามิ /

Then, I shall kill all the beasts. ณ เวลานั้น ! เราจะฆ่าสัตว์ป่าทั้งหมด.

⇒ सर्वे पशवः एवमस्तु कथयित्वा वने निर्भयाः भ्रमन्ति स्म /

sarve paśavaḥ evamastu kathayitvā vane nirbhayāḥ bhramanti sma /

สรว ปศว : เอวมสตุ กถยิตฺวา วเน นิรฺภยา : ภรมนฺติ สฺม /

All the animals said - alright, They used to wander fearlessly.

เหล่าสัตว์ป่าทั้งหลายกล่าวว่า - ตกลง, สัตว์ทั้งหลายตอบไปโดยความไม่กลัว.

⇒ यस्य पशोः वारः भवति स्म, सः यथाकालं सिंहस्य समीपम् अगच्छत् /

yasya paśoḥ vāraḥ bhavati sma, saḥ yathākālaṁ siṃhasya samīpam agacchat /

ยสฺย ปศุ : วาร : ภวติ สฺม, ส : ยถากาลัง สิงฺหสฺย สมิปมฺ อกฺจฺจตฺ /

Every beast reached the lion in time on his turn,

สัตว์ทุกตัวไปถึงสิงโตตรงตามวาระ.

สุภาษิต

दूरतः पर्वताः रम्याः /

dūrtah parvatāḥ ramyāḥ /

ดูรต : ปर्वตา : รมยา : /

Mountains look beautiful from far away.

(Distant drums sound well.)

ภูเขาดูสวยงามยามมองไกล

The sound of the distant drums or the things from far look beautiful.

The mountains do not look beautiful when seen from nearby similarly people dress themselves beautiful. They took charming from outside only.

They may be full of bad qualities which are known by their behaviour only. So, it is quite correctly said that things look beautiful from far only.

ขอขอบคุณยิ่งบูรพาจารย์ภาษาสันสกฤตทุกท่าน
มีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐

อ่านต่อฉบับหน้า

สรภัญญ์

บทบาทของสื่อพื้นบ้านในสังคมอีสาน

แก้วตา จันทรานุสรณ์

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

.....

ในสังคมท้องถิ่น สื่อพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ที่ชาวบ้านร่วมกันคิดและสร้างขึ้นนั้นล้วนมีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดและปลูกฝังแบบแผนความประพฤติให้กับสมาชิกในสังคมทุกสังคมมักกำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนาให้เป็นบรรทัดฐานในการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคมและได้ควบคุมให้คนในสังคมปฏิบัติตามบรรทัดฐานดังกล่าว โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขของผลการกระทำจริยธรรมจึงเป็นกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในสังคม

.....

การร้องสรภัญญ์ เป็นสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งในสังคมอีสานที่มีเจตนาารมณ์เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมทางจริยธรรม เป็นบ่อเกิดและเสาค้ำพฤติกรรมทางจริยธรรม ของคนในท้องถิ่นอย่างชัดเจน พิจารณาได้จากตัวบทสรภัญญ์ที่มีเนื้อหาสาระแสดงถึงบทบาทในการรักษาภาวะเยี่ยงทางสังคม ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและยกระดับจิตใจของคนในสังคม อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมายังขาดการศึกษาวิเคราะห์เรื่องนี้ อย่างจริงจัง แก้วตา จันทรานุสรณ์ และคณะวิจัย จึงเห็นควรให้มีการรวบรวมตัวบทสรภัญญ์เพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ อธิบายบทบาทและคุณค่าของสรภัญญ์ที่มีต่อสังคมอีสานอย่างละเอียด และวิเคราะห์ด้านการแสดง และการสื่อความหมายทางคติชนวิทยาที่เน้นความสำคัญไปถึงภาวะแวดล้อมทางคติชนที่มีการสื่อความหมายด้วยถ้อยคำเชิงสัญลักษณ์ สาระความหมายและความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นอีสาน และชายของการสื่อความหมายในสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการแปลงรูป (Transform) ตามความเป็นจริงในวัฒนธรรมที่แปรไปตามตัวแปรของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อันเป็นการเปลี่ยนแปลงทางคติชนบนพื้นฐานของความ เป็นจริง

อาจารย์แก้วตา และคณะวิจัย ได้รับทุนสนับสนุน จากทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่นประจำปี ๒๕๖๓ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตัวบท

สรภัญญ์ เป็นบทขับร้องที่มีทำนองคล้ายทำนองสวดของพราหมณ์และการเทศน์ของพระสงฆ์ในพุทธศาสนาผสมผสานกับการขับร้องสำเนียงท้องถิ่นอีสาน ช่วงแรกเกิดจากการเทศน์ของพระสงฆ์ ต่อมาจึงถือให้ฆราวาสร้อง และมีการขับร้องระหว่างการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวัด

การร้องสรภัญญ์มีแพร่หลายในเทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวบ้านว่านอาถรรพ์ทำน้ำ และรอเวลาทำงานในหน้าที่เกี่ยวกับที่อะนาถิ ขวบ้านได้ใช้ช่วงเวลานี้ไปร่วมกันทำบุญที่วัด เช่น อัดดอกไม้ถวายสักการะพระสงฆ์ อัดทำน้ำมนต์จากพืชเพื่อถวายพระสงฆ์ ใช้เป็นเชื้อเพลิงจุดโคมี่แสงสว่าง รวมทั้งมีกลุ่มสตรีที่สมัครจะขับร้องสรภัญญ์ โดยผู้มีประสบการณ์คือ นักร้องสรภัญญ์รุ่นเก่าเป็นผู้ฝึก มีพระสงฆ์เป็นผู้ควบคุมช่วยเหลือแนะนำเป็นต้นตงเนื้อร้องและกำหนดทำนองให้

สรภัญญ์จากทั้งแหล่งปฐมภูมิ และทุติยภูมิ คือการศึกษาเอกสารและการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันขับร้องสรภัญญ์ที่จัดโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นวัดธาตุ (อารามหลวง) จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งอาจารย์ได้รับเชิญเป็นกรรมการตัดสินและคณะวิจัยได้เข้าสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์คณะที่เข้าแข่งขันร้องสรภัญญ์คณะต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

จากการวิเคราะห์ต่อบทสรภัญญ์ซึ่งมีการขับร้องในปัจจุบันพบว่า สรภัญญ์ทำนองหนึ่ง ๆ สามารถใช้ร้องได้หลายบท และบทหนึ่งสามารถร้องได้หลายทำนอง ไม่ตายตัวแต่เน้นที่ความพร้อมเพรียงในการขับร้อง ในบทร้องแต่ละบทจะเรียกชื่อบทร้องตามความหมายและเนื้อหาของบทร้องนั้น เช่น บทมาลาดวงดอกไม้ มีเนื้อร้องขึ้นต้นด้วย “มาลาดวงดอกไม้มาดั่งไว้เพื่อบูชา” แต่ในส่วนของทำนองสรภัญญ์ยังไม่กำหนดชื่อขึ้น ความนิยมในการร้องสรภัญญ์ในภาคอีสาน ทำให้เกิดการประพันธ์ภาพลักษณ์ดนตรีต่างทำนองประกอบกลอนที่ประพันธ์ขึ้น โดยเนื้อร้องจะแต่งขึ้นจากเหตุการณ์ปัจจุบันหรือบทถามข่าวตอบข่าวอวยพร และกลอนลา ทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นอาจเทียบเคียงไปจากการเทศน์สวดของพระหรือดัดแปลงจากทำนองเพลงไทยเดิม เพลงลูกทุ่ง เมื่อนำไปร้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันออกไปมากบ้างน้อยบ้าง

ต่อบทสรภัญญ์ที่ใช้ในการแข่งขันมีกำหนดไว้ ๒ ลักษณะ ได้แก่ กลอนบังคับ กับกลอนอิสระ เนื้อหาเกี่ยวกับอุดมการณ์และความศรัทธาในพุทธศาสนา เช่น บทบูชาพระรัตนตรัย บทคำสอนทางพุทธศาสนา สรรเสริญพระศาสดา พุทธประวัติ วันสำคัญต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา เป็นต้น ส่วนบทกลอนอิสระนั้นมีเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของชาวบ้าน มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น บทกลอนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองอีสานเขียว ซึ่งเป็นผลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น เนื้อความในบทกลอนอิสระนี้มักมีลักษณะของการกล่าวตักเตือน

คณะกรรมการนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา
ร่วมประชุม โครงการประชุมร่วมคณะกรรมการนิสิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั่วประเทศ ครั้งที่ ๓
ณ วิทยาเขตเชียงใหม่

.....

โดย พระธรรมาทร กิตติญาโณ

บทนำ

ภาพทั่วไปการทำงานขององค์กรนิสิตหรือคณะกรรมการนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างคณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิตของมหาวิทยาลัยและสถาบันอื่น และสร้างความรักสามัคคีในหมู่นิสิต และปลูกจิตสำนึกรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัยด้วยกัน และนิสิตได้บำเพ็ญประโยชน์และเผยแพร่กิจกรรมของมหาวิทยาลัย เป็นผลงานที่สนองงานตามนโยบายและพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ขณะนี้ องค์กรนิสิต หรือคณะกรรมการนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีการพัฒนาศักยภาพขององค์กร เพื่อให้้องค์กรนิสิตนั้นก้าวสู่ความเป็นสากลและรวมความเป็นหนึ่งเข้าด้วยกัน ดังนั้นองค์กรนิสิตแต่ละวิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน ได้มีความเห็นชอบตรงกันในการจัดตั้ง “สมาพันธ์นิสิต” ขึ้น เพื่อรวมองค์กรนิสิต ต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทหน้าที่ และรับผิดชอบร่วมกัน

การประชุม

ผลสืบเนื่อง ได้มีการปรึกษาหารือในการที่จะจัดโครงการประชุมร่วมคณะกรรมการนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ มจร.ส่วนกลาง จากการปรึกษาหารือดังกล่าว จึงมีการจัดโครงการประชุมร่วมคณะกรรมการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั่วประเทศครั้งที่ ๑ ขึ้น ซึ่งในการนี้ทางวิทยาเขตขอนแก่นยินดีรับเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมร่วม ซึ่งผลจากการประชุมร่วมดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดการจุดประกายการจัดตั้ง “สมาพันธ์นิสิต” ขึ้นโดยได้มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ จำนวน ๒๐ รูป ในการกลั่นกรอง ร่างข้อบังคับว่าด้วย “สมาพันธ์นิสิต”

จากผลการประชุมร่วมในครั้งนั้น ได้มีมติลงความเห็นชอบจากองค์กรนิสิตทั่วประเทศ ให้มีการจัดประชุมร่วมคณะกรรมการนิสิตฯ ครั้งที่ ๒ ขึ้น โดยทางวิทยาเขตนครราชสีมาเองนั้นได้รับเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมร่วมฯ ในครั้งนี้ ซึ่งผลจากการประชุมร่วมฯ ณ วิทยาเขตนครราชสีมา มีดังนี้

และให้รักษาการนายกสมาพันธ์นิสิตหนึ่งรูป และรักษาการรองนายกสมาพันธ์นิสิต ๓ รูป มี
อำนาจและหน้าที่ตามข้อบังคับว่าด้วย "สมาพันธ์นิสิต" ตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช
๒๕๔๗ ณ วิทยาเขตเชียงใหม่.....

.....ผู้เขียน ขอพรรณนาในการจัดการต้อนรับขับสู้ขององค์กรนิสิต วิทยาเขตเชียงใหม่ว่า
"เจ้าภาพได้จัดการต้อนรับเหล่านิสิตทั่วประเทศด้วยรอยยิ้ม พร้อมทั้งไมตรีจิตแก่นิสิตทั่วประเทศ สร้าง
ความอบอุ่นและสร้างความเป็นกันเอง อย่างยิ่ง ประการหนึ่ง สถานที่ในการจัดการประชุมร่วมฯ หรรษา
มาก ซึ่งทางเจ้าภาพจัดได้อย่างงดงามและวิจิตร สะท้อนให้เห็นถึงภาพวิถีชีวิตของชาวเหนือเลยว่า เขา
ดำรงชีวิตแบบใด และใช้ชีวิตร่วมกันอย่างไร ด้านสถานที่พักผ่อนั้น ยอมรับว่า ประหลาดใจเป็นอย่างมาก
ที่ทางวิทยาเขตเชียงใหม่ได้จัดให้ที่พักกับสถานที่ประชุม นั้นท่างกันพอประมาณ ซึ่งตามความคิดของ
ผู้เขียนเองคิดว่าน่าจะเป็นกุศโลบายทางวิทยาเขตเชียงใหม่ เพื่อทำให้ นิสิตที่มาประชุมร่วมเกิดความ
ประทับใจ และจะด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตาม ทางวิทยาเขตนครราชสีมา ขอกล่าวชมต่อวิทยาเขตเชียงใหม่ว่า
"ดีใจที่ได้มาเจียงใหม่ เราเหล่านิสิตโคราช ปูมีใจเป็นอย่างยิ่ง (ภาษาโคราช บ้านเอง)....."

กวีนิพนธ์

อาหารใจ ๑

ธรรมทั้งหลาย

มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่

สำเร็วจักด้วยใจ ถ้าคนมีใจชั่ว

ก็จะพุดชั่วหรือทำชั่วตามไปด้วย

เพราะความชั่วนั้น ทุกข์ย่อมติดตามเข้าไป

เหมือนล้อหมุนตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียนไป ฉะนั้นฯ

พ.ศ. ๒๕๑๑/๑

อาหารใจ ๒

ธรรมทั้งหลาย

มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่

สำเร็วจักด้วยใจ ถ้าคนมีใจดี

ก็จะพุดดีหรือทำดีตามไปด้วย

เพราะความดีนั้น สุขย่อมติดตามเข้าไป

เหมือนเงาติดตามเข้าไป ฉะนั้นฯ

พ.ศ. ๒๕๑๑/๒

กรรมกำหนด

หลวงพ่อกุณ

เมื่อเชยถึง หลวงพ่อกุณ ปรีสุทโธ แห่งวัดบ้านไร่ จังหวัดนครราชสีมา ไม่ว่าใคร ๆ ก็ต้องรู้จัก และได้ยินชื่อเสียงของท่านดี ว่าท่านเป็นอริยสงฆ์ผู้เปี่ยมบารมีอันเหลือ มีลูกศิษย์ลูกหามากมายเต็มบ้านเต็มเมือง

หลวงพ่อกุณได้ประกอบบุญกุศลทั้งในเมืองไทยและต่างแดน มีผู้ศรัทธาเลื่อมใสถวายปัจจัยไทยทานนับร้อยนับพันล้านบาท ท่านก็นำไปสร้างโบสถ์วิหาร สถานศึกษาให้เยาวชนทั้งสิ้น ไม่เคยมัวหมองต่างพร้อมด้วยเรื่องใด ๆ เลยตลอดมา

นอกจากนั้นท่านยังมีเมตตาต่อชาวบ้านที่ไปทำบุญอย่างสม่ำเสมอ เช่น ถ้าใครถือธรรมาศรมือ ถวายหลายใบ หลวงพ่อกุณก็จะหยิบเพียงส่วนหนึ่ง มิได้รับทั้งหมด ด้วยจิตเมตตาบริสุทธิ์อยู่เสมอมา

มีเสียงร่ำลือว่าท่านมีคุณวิเศษต่าง ๆ มากมาย เช่น ช่วยให้ร่ำรวยบ้าง รอดพ้นจากอันตรายต่าง ๆ บ้าง แต่หลวงพ่อกุณก็ปฏิเสธตลอดมาว่าท่านมิได้เป็นผู้วิเศษตามที่ร่ำลือออก แต่ชาวบ้านไม่เชื่อ แะไปให้ท่านเอาไม้เคาะศีรษะเป็นมงคลจนแน่นวัดเป็นประจำอยู่ทุกวัน

ข้อสำคัญก็คือท่านมีอารมณ์ขัน เช่น มีชาวบ้านเอาใจคนทีเดินไปให้ท่านเหยียบประสงค้จะขายที่ดินแปลงนั้น ๆ ได้ ท่านบอกว่าจะต้องขายได้แน่นอนถ้าตามใจผู้ซื้อว่าเขาจะให้ราคาเท่าใด ไม่ต้องเสียเวลามานานท่านก็ได้

วันนี้ขอเสนอบทกลอน "หลวงพ่อกุณ" ดังนี้

" กูก็อยู่ ของกู อยู่ดีดี
 มากี่เล่น อันวัด เป็นศรีวิธา
 มาให้กู โภกพก มะเขงกุ่ม
 มันเกล็ดตั้ง ขลังกว่า แห่งมากริช
 ละหว่าบเอก อย่างไร ไม่รับผู้
 มันเกล็ดบมเอง ต่อกู บุชชีโย
 ขยับเขยื้อน เคสี่อนโทด เป็นไม้ทอช
 ใต้สืบคน กุแล้ว เข้ายันเขิน
 ทำนึ่งยง ของกู ก็ทูกีตอง
 บ้านลัดศร กอฉัพคัธบ์ ยังสืบคน
 บ้างเอากู เสียมทอลง บุคผลงไอ
 แล่อกบิดกู เคาะทักกรรม กระหม่าพา
 หลาดบง เยารมัน คั้นเป็นอ่าม
 กูต๋อจริง เสียงจริง ยังกลิ้งรู "

คนมีที่ คนมีที่ วัฒนา
 ราวกับว่า ทั้งสูงทวด มีวัดเดียว
 กูลูกกุ่ม เป็ยอันเป็นไม้ ให้ทวดเสียว
 กระทั่งเขี้ยว ยังแย่งลอลง เป็นของดี
 ว่าต๋อกู มิได้เล็ด ประเสริฐศรี
 ให้เป็นเกี๋ ตับัวอัน ฟ่อนอ่าเสียว
 สืบคนชวย อ่าคนเล่น ไร้คนเห็น
 กูเลยเป็น เสียมไม้ทอช ต่อกูสืบคน
 เป็นเพราะเคี๋ยอง คอกรุ่น คุ้มสืบเสน
 ยล่องโหมค้ กูโบโรโมต โขมณดา
 ท่วงโลให้ คุ่มครอลง ของบัตถา
 ไครละมา ข้องตึง มึงคิดดู
 สิบเสกาน ทำยอช กั้นบุนบู
 หลอนคุดคู้ รอลมิงชวย ต่อกูเขมมีอันกัน "

"นิรนาม"

บุญเสริมผล แดงตั้งวาตย์"

ชั้นโหนด

รู้การทำดีด้วยวาจา เป็นบุญกุศลอย่างไร ถ้าสวรรค์นิพพานมีจริงจะไปอยู่สวรรค์นิพพานชั้นโหนด
รู้การทำดีด้วยใจ เป็นบุญกุศลอย่างไร ถ้าสวรรค์นิพพานมีจริงจะไปอยู่สวรรค์นิพพานชั้นโหนด
รู้การทำดีด้วยกาย วาจา ใจ พร้อมกัน เป็นบุญกุศลอย่างไร ถ้าสวรรค์นิพพานมีจริงจะไปอยู่
สวรรค์นิพพานชั้นโหนด

จบอารมณ์ของการเจริญสติวิธีนี้ มันจะเป็นอย่างมหัศจรรย์อันยิ่งใหญ่ที่สุดที่มีอยู่ในจิตใจของคนทุกคนไม่ยกเว้น ถ้าหากยังไม่รู้ในขณะนั้น จวนจะหมดลมหายใจต้องรู้แน่นอนที่สุด คนที่เจริญสติ เจริญปัญญา มีญาณรู้ คนที่ไม่ได้เจริญสติ ไม่ได้เจริญปัญญา จวนจะหมดลมหายใจ ก็เป็นเหมือนกัน แต่เขาไม่รู้ เพราะเขาไม่มีญาณ รู้แจ้ง เห็นจริง (ไม่ใช่รู้จำ รู้จัก) รู้ด้วยญาณปัญญาของการเจริญสติจริง ๆ รับรองได้ ท่านว่าถึงที่สุดแล้ว ญาณย่อมมี

ถึงที่สุดแล้ว ญาณก็ย่อมปรากฏขึ้น เมื่อไม่ถึงที่สุด ญาณปรากฏไม่ได้ พอสติญาณปรากฏขึ้นมา มันจะขาดออกจากกันทั้งหมด ตอนผมขึ้นมา สุตที่ตรงนี้เลย เออ ราก มันมีแค่นี้ ถ้าไม่มีราก อันนี้ก็ไม่มีบัดนี้ คนกินข้าว กินอาหารเข้าไปเลี้ยงร่างกาย อันนี้มันเป็นสภาพลภาวะ

เมื่อเรารู้จักอันนี้ จิตมันจะไม่ใช่ จิตมันจะไปซ้ำ ๆ ไปซ้ำที่สุด มันจะรู้ขึ้นทันที เออ มันไปไม่ได้ แต่ถึงว่ามันจะคิดมันก็ไปไม่ได้ ถึงมันจะเป็นอะไร มันก็ไปไม่ได้ เพราะมันไปซ้ำ นี้มันจะมาถึงที่ตรงนี้ ญาณย่อมมี เหมือนกับว่าญาณที่ปรากฏขึ้นมา ก็ ญาณย่อมมี ชาติสิ้นแล้ว ภพสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว กิจอื่นไม่มีต่อไปแล้ว มันขาดแล้ว มันขาด เคยพูดให้ฟัง มันขาดออกจากกันนั้นะ มันไม่ถึงกันแล้ว ชาติสิ้นแล้ว ชาติสิ้นก็หมายถึงไม่มีแล้ว ชาติภพไม่มีแล้ว ชาติสิ้นแล้ว ภพสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว คือ การปฏิบัติธรรม กิจจบกันที่ตรงนี้ กิจอื่นไม่มีแล้ว ก็ไม่มีกิจธุระที่จะทำ แต่ว่าต้องทำ ทำ ก็ทำอันนี้ไม่ต้องไปทำอันอื่นไกลแล้วนี่ เรารู้จักแล้ว นรก สวรรค์ เรารู้จักแล้ว บาป บุญ คุณโทษ เรารู้จักแล้ว ผิดถูก เรารู้จักแล้ว จบกัน ก็อยู่อย่างนั้น กินข้าวได้ เดินดิน ไปไหนมาไหน ทำการทำงานซื้อขายได้ แต่ไม่มีทุกข์ เท่านั้นเองนี่

คอยระวังวิปลาสจะเกิดขึ้น ให้มีความรู้สึกตัว อย่าไปติดความสุขหรืออะไรทั้งหมดที่เกิดขึ้น สุขก็ไม่ใช่ ทุกข์ก็ไม่ใช่ กลับคืนมาทวนอารมณ์บ่อย ๆ ตั้งแต่อารมณ์ของรูปนามขึ้นไป จนถึงอารมณ์ที่สุด เป็นขั้น ๆ ให้รู้จักว่าอารมณ์เป็นขั้นเป็นตอน

รับรองถ้าเจริญสติอย่างถูกต้อง อย่างนานไม่เกิน ๓ ปี อย่างกลาง ๑ ปี อย่างเร็วที่สุด ๑ วัน ถึง ๓๐ วัน อาณัติไม่ต้องพูดถึง ไม่มีทุกข์จริง ๆ

เกาะติด สกว.

วิจัยเพื่อท้องถิ่น

วิรัชพล แก้วหมื่นไวย

... ทำจากสิ่งที่เรียน เรียนจากสิ่งที่ทำ ...

การเพิ่มขึ้นของหน่วยงานประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็น ๑ ใน ๒ กลุ่มของสกว. มีสำนักงานประสานงานหลักอยู่ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การเกิดขึ้นของหน่วยงานประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา เริ่มขึ้นพร้อมกับเครือข่ายประชาสังคมวิจัยเพื่อท้องถิ่นอีสานใต้ มีศูนย์ประสานงานอยู่ที่สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ มี นายนิรันดร์ คุลิกนันท์ เป็นผู้ประสานงานและมี นายวิรัชพล แก้วหมื่นไวย เป็นผู้ประสานงานจังหวัดนครราชสีมา

บนพื้นฐานที่เชื่อว่าชาวบ้านสามารถเป็นนักวิจัยได้ จึงมีการผลักดันโครงการวิจัยในพื้นที่ให้เกิดขึ้น โดยยึดพื้นฐานต้องเป็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น ที่ผ่านมามีกิจกรรมเกิดขึ้นมาก จึงได้เกิดการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น ได้ประสบการณ์หรือองค์ความรู้ในท้องถิ่น

จากการดำเนินงานในช่วงแรกของการทำงานภายในจังหวัดนครราชสีมา แนวคิดก็ยังไม่ชัดเจน เมื่อแนวคิดไม่ชัดเจน จึงเกิดการลองผิดลองถูกเรื่อยมา เมื่อแนวคิดใหม่ไม่ชัดเจนจึงส่งผลกระทบต่อกระบวนการออกแบบการดำเนินงาน และกระบวนการไม่ชัดเจน จึงเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเช่น ปัญหาการทำงานในพื้นที่ ปัญหาการจัดสรรองค์กร บวกกับการประสานงานการทำงานในสัดส่วนกลไกและการจัดการของระดับภาคอีสานยังไม่ลงตัวในหลายเรื่อง

จากการปรึกษาหารือกลไกการประสานการทำงาน สกว. ภาคอีสาน เป็นส่วนผลักดันโครงการในพื้นที่ให้พัฒนากระบวนการทำงาน มีเป้าหมายการทำงานให้ชัดเจนมากขึ้น โดยทีมคณะทำงานร่วมกับจังหวัดร่วมกับทีมวิจัยในพื้นที่จะต้องร่วมผลักดันโครงการในพื้นที่ภายในเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗-ส.ศ. ๒๕๔๗ ให้ออกมา ๔ โครงการ โดยนำกระบวนการเชิงรุกแต่ละโครงการและการร่วมกันแลกเปลี่ยนพิจารณาโครงการร่วม จนกว่าจะสามารถจัดทำโครงการฉบับสมบูรณ์

เพื่อโครงการนำร่องเป็นโครงการเป้าหมายระยะสั้น ในอนาคตอาจเป็นเป้าหมายระยะยาว จึงค่อยมาช่วยกำหนด คณะทำงานกันอีกครั้ง ส่งผลกระทบในการทำงานของจังหวัดส่งผลกระทบต่อโครงการย่อยในพื้นที่ โครงการย่อยเมื่อระยะเวลาได้ผ่านไประยะหนึ่ง การจัดการและการปรับการทำงานให้สอดคล้องยิ่งขึ้น พิศทางการทำงานเป็นแนวใหม่ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมาจึงเริ่มขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ต่อไป

สรุปข่าวสารและกิจกรรม

ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

๑. รับสมัครนิสิตใหม่ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๗

เมื่อวันที่ ๑-๓๐ เมษายน ๒๕๔๗ ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมาได้เปิดรับสมัครพระภิกษุสามเณรและผู้สนใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๗ ในสาขาวิชา พระพุทธศาสนา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ก็มีพระภิกษุสามเณรและผู้สนใจมาสมัครเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมากและมหาวิทยาลัยก็ได้สอบข้อเขียนในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และสอบสัมภาษณ์ในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ณ อาคารเรียนมหาวิทยาลัย ชั้น ๒

๒. พบรวมก่อนเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

เมื่อวันที่ ๑-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ที่ผ่านมามีวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา ได้จัดอบรมผู้สมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๗ ซึ่งก็ได้รับความสนใจจากผู้สมัครเป็นจำนวนมากโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการให้กับผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และทางวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมาจะจัดอบรมทุกปีการศึกษาก่อนที่จะมีการสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์รายวิชาที่อบรมและสอบคือ ประวัติพระพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ภาษาบาลี และภาษาไทย ณ อาคารเรียนมหาวิทยาลัย ชั้นที่ ๑

๓. ปฐมนิเทศเปิดภาคเรียน

เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ที่ผ่านมามีมหาวิทยาลัยได้จัดพิธีปฐมนิเทศเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๗ ซึ่งมีพระเดชพระคุณพระธรรมวราภัย องค์ประธานสภาวิทยาเขตนครราชสีมา เป็นองค์ประธานพิธีและมีผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิต และเจ้าหน้าที่ทุกส่วนงานเข้าร่วมพิธีในครั้งนี้ ณ อาคารเรียนมหาวิทยาลัย ชั้น ๖

นิเทศการศึกษา

เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา วิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมาได้จัดอบรมการแนะแนวการศึกษาให้กับนิสิตชั้นปีที่ ๑ ทุกคณะ สาขาวิชา หรือที่เรียกว่า นิเทศการศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อแนะนำวิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ และทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ความเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยจะต้องเข้าใจกฎระเบียบข้อบังคับและการใช้ห้องสมุดในการสืบค้นด้านวิชาการ ณ อาคารเรียน ชั้น ๖

ประชุมคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ที่ผ่านมาคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมาได้จัดประชุมประจำเดือนพฤษภาคม โดยมีพระสงฆ์ระดับเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เลขาธิการเจ้าคณะอำเภอ และตัวแทนจากหน่วยงานศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอที่มีส่วนรับผิดชอบด้านการศึกษาของคณะสงฆ์และภาครัฐในเขตจังหวัดนครราชสีมา เข้าร่วมประชุมเพื่อเป็นการทบทวนนโยบายและบทบาทของพระสงฆ์ในด้านการจัดการศึกษาและการเผยแผ่ลัทธิธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่ประชาชน และเป็นการรับทราบอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ จากเขตการปกครองระดับอำเภอ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขร่วมกับทั้งภาครัฐและคณะสงฆ์ ณ อาคารเรียนมหาวิทยาลัย ชั้น ๑

ไหว้ครูประจำปีการศึกษา ๒๕๔๗

เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมาได้จัดพิธีไหว้ครูประจำปีการศึกษา ๒๕๔๗ เพื่อให้มนัสได้แสดงออกซึ่งความกตัญญูตเวทีและมอบถวายตัวของนิสิตให้กับผู้บริหาร คณาจารย์ นอกจากนี้ยังมีการประกอบพิธีทักษิณานุประทานให้กับผู้บริหาร คณาจารย์ของวิทยาเขตนครราชสีมาที่ได้เสียชีวิตไปแล้ว โดยมีพระเดชพระคุณ พระธรรมวราภรณ์องค์ประธานสภาวิทยาเขตนครราชสีมา เป็น

ประธานในพิธี และผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิต และเจ้าหน้าที่เข้าร่วมพิธี ณ อาคารพระราชวิทยาคม ชั้น ๓

๘. ประชุมกรรมการสภาวิทยาเขตนครราชสีมา

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ สำนักงานวิทยาเขตนครราชสีมาได้นัดประชุมคณะกรรมการสภาวิทยาเขตนครราชสีมา ซึ่งมีพระธรรมวรานายก องค์ประธานสภาวิทยาเขตเป็นประธานที่ประชุมเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องทิศทางการจัดการศึกษาของวิทยาเขตนครราชสีมาในปีการศึกษา ๒๕๔๗ และบทบาทของวิทยาเขตนครราชสีมาต่อการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา และพิเศษคือเรื่อง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ แก่พระราชวิทยาคม (หลวงพ่อดูน ปริสุฑโธ) โดยให้วิทยาเขตนครราชสีมาเป็นเจ้าภาพในการจัดพิธีถวายในครั้งนี้ โดยได้กำหนดในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ เพื่อปรึกษาหารือในรูปแบบการจัดงานดังกล่าวว่า จะจัดอย่างไร เป็นต้น ณ ห้องประชุม ๓๐๗ อาคารเรียน ชั้น ๓

๙. ประชุมกรรมการประจำวิทยาเขตนครราชสีมา

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา สำนักงานวิทยาเขตนครราชสีมาได้นัดประชุมคณะกรรมการประจำวิทยาเขตนครราชสีมา ซึ่งมีพระศรีธรรมมาภรณ์ รองอธิการบดี วิทยาเขตนครราชสีมา เป็นองค์ประธานที่ประชุม เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานด้านวิชาการและงบประมาณของวิทยาเขตนครราชสีมา

และทบทวนนโยบายว่า มีความสำเร็จมากน้อยอย่างไร และนอกจากนั้น เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาเขตนครราชสีมา ปี ๒๕๔๔ ซึ่งองค์การภายนอก จะเข้ามาประเมินทุกส่วนงานของวิทยาเขตจะต้องเตรียมความพร้อมด้านแฟ้มเอกสารและการจัดสำนักงาน ณ ห้องประชุม ๓๐๗ อาคารเรียน ชั้น ๓

ใบสมัครสมาชิกวารสารนารายณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....

วัด.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ซอย.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกวารสารนารายณ์ประเภท.....ปี.....

(อัตราค่าสมัครหนึ่งปี ๔ ฉบับ ๒๐๐ บาท พร้อมค่าส่ง) โดยเริ่มเป็นสมาชิก

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึง

ฉบับที่.....เดือน.....พ.ศ..... พร้อมทั้งได้แนบ

ธนาคัตติ / ตัวแลกเงิน จำนวน.....บาท สั่งจ่าย ปท. นครราชสีมา

โนนาม หัวหน้ากองบรรณาธิการ : สำนักงานวารสารนารายณ์มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา บ้านหัวถนน ถนนชาติพัฒนา

ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

โทร. (๐๔๔) ๒๕๔๘๙๐ , ๒๔๖๕๖๐

คณะกรรมการจัดทำวารสารนารายณ์

คณะกรรมการที่ปรึกษา
พระเทพวิสุทธิเมธี
พระราชวิทยาลัย
พระกิตติธรรมมุนี
พระสุธีปริยัตยาภรณ์

พระธรรมวราชนายก
พระราชปริยัตยาลังการ
พระศรีธรรมภรณ์
พระศีลวราลังการ
พระศรีปริยัตเมธี

บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายจันทน์ ปุณฺณลา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระมหาเหมือน อุปนฺกโร

กองบรรณาธิการ

พระมหาสุนทร
พระมหาเต็มใจ
พระมหาเสรี
พระสวาท
พระมหาสุพร
พระมหาบุญมี
ดร.พระมหาอภิชัย
นายเฉลิม
นางผาณิต

สุนทรโต
ภูริเมธี
พุทธฤทธิโต
อมฺรโร
รฤทธิธมฺไม
ปวโร
อมฺรโร
เชือนทองกลาง
อัครวิระพัฒน์

ฝ่ายข่าว

พระครูสังฆรักษ์สมจิต
พระมหาคำวีร์
พระมหาเสรี
พระมหาพุทธนา
พระมหาสุพร
นายประพันธ์
นายสุรพงษ์
นายอัมพร

พุทธวิริโย
ภูริสีโล
พุทธฤทธิโต
นราสิกโก
รฤทธิธมฺไม
นิกกระโทก
คงลัดดี
เจือจันทร์

ฝ่ายศิลปกรรม

พระอธิการอัคร
นายอัมพร
นายกิตติพัฒน์

ลิวโร
เจือจันทร์
สุวรรณสิริเมธี

ฝ่ายธุรการ

นายสุรพงษ์
นางสาวเรณิกา

คงลัดดี
ทองชาวีกุล

ฝ่ายสมาชิกและประชาสัมพันธ์

นายคม
นางวาสนา
นางสาวมุกดา
นางสาวเรณิกา
นายวิระศักดิ์

ณัฐเนน
ถาวรพุดชา
ต้นนุกุลกนกรัตต์
ทองชาวีกุล
ตะโลกกลาง

พระศรีธรรมภรณ์ รองอธิการบดี

กล่าวถวายรายงานต่อ พระธรรมวราชนายก
ประธานในพิธีไหว้ครูประจำปี 2547

พระนิสิตกล่าวทักท้วงและคำบูชา
พระคุณครูต่อผู้บริหาร คณาจารย์

ตัวแทนพระนิสิตทุกคณะชั้นปีที่ 1-4
นำพานพุ่มดอกไม้ที่ช่วยกันทำมา เพื่อเข้า
ถวายสักการะผู้บริหารและคณาจารย์